

ОЦІНКА ВІДГОДІВЕЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНЕЙ З ПОЗИЦІЇ ОПТИМАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЇХ ГЕНОТИПІВ ТА СПЕЦИФІКИ СЕРЕДОВИЩА

О. В. Акімов, кандидат сільськогосподарських наук
Інститут тваринництва НААН, Україна

У статті визначено ефективність вирощування свиней різних генотипів (за стресостійкістю) при утриманні в різних умовах, визначено параметри оцінки свиней з позиції оптимальної взаємодії їх генотипів та специфіки середовища..

Ключові слова: відгодівля свиней в умовах органічного утримання, стресостійкість, групи розподілу, коефіцієнт фенотипової консолідації, середньодобовий приріст, витрати кормів.

Постановка проблеми. Від інтенсивності відгодівлі свиней залежить загальна ефективність виробництва свинини. Але зміна умов утримання різною мірою впливає на продуктивні якості тварин. Отже інтенсифікація відгодівлі в умовах органічного виробництва свинини є одним з основних напрямків селекційної роботи у свинарстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Свині зазнали суттєвих змін з часу одомашнення. Ці зміни на генетичному рівні сформували тварин, що відзначаються високим рівнем продуктивності, однак водночас й низькою стресостійкістю. Сучасні технології утримання відзначаються значним рівнем впливу паратипових факторів на розкриття генетичного потенціалу. Однак і переведення тварин на утримання в умовах літніх таборів та вигонів не сприятиме підвищенню розкриття їх генетичного потенціалу.

Інтенсивні технології виробництва свинини виявляють нові вимоги до тварин, які повинні в жорстких технологічних умовах швидко набирати масу та зберігати якість туш [1, 2]. Подібні ж принципи формують собівартість продукції та її реалізаційну ціну й при органічному виробництві.

Євдокимов Н. В. (2007) зазначає, що на сучасному етапі ведення свинарства породи, що створюються, поряд з високими продуктивними та племінними якостями, повинні мати високу адаптаційну здатність до інтенсивних технологій промислового свинарства, з одного боку, та до примітивних – в умовах селянських фермерських господарств – з другого [3].

Отже стресостійкість – це ознака, що виражає здатність адаптації

свиней до певних умов експлуатації без помітної втрати продуктивності. Таким чином, різні генотипи тварин, що відрізняються за стресостійкістю, можуть відзначатися і різною пристосованістю до кардинальної зміни умов утримання. Отже дослідження пов'язані з вивченням придатності свиней з різною стресостійкістю до відгодівлі в умовах органічного виробництва на сьогодні є актуальними.

Мета досліджень. Завданням наших досліджень було визначення параметрів оцінки свиней з позиції оптимальної взаємодії їх генотипів та специфіки середовища.

Матеріал і методика досліджень. Для вивчення питання стресостійкості в умовах органічного виробництва було відібрано свиноматок на підсисі в межах однієї технологічної групи з кількістю поросят при відлученні в гнізді не менше 10 голів.

Після опоросу відібраних свиноматок було сформовано декілька станків з поросятами жива маса яких при відлученні в 28 діб коливалась в межах 6,0...6,5 кг. Через 15 діб з числа цих поросят було відібрано три групи поросят з різною стресостійкістю (критерій ССТ [4]) по 20 голів в кожній. Середня жива маса молодняка груп M^+ склала $7,66 \pm 0,031$ кг, M^- – на рівні $7,21 \pm 0,032$ кг, а M^0 – $6,75 \pm 0,027$ кг. Перед переведенням на відгодівлю кожна з груп була рівномірно розподілена по 10 голів.

Відповідно до схеми досліду (табл. 1) три групи поросят з різною стресостійкістю, що виступали в якості контролю, утримувалися у приміщеннях, а три дослідні групи – в літніх таборах.

Таблиця 1

Схема досліджень

Група	Призначення	Стресостійкість	Кількість тварин, гол.
I	контроль	M^+	10...15
II	контроль	M^0	10...15
III	контроль	M^-	10...15
IV	дослід	M^+	10...15
V	дослід	M^0	10...15
VI	дослід	M^-	10...15

Примітка: M^+ , M^0 та M^- різні групи розподілу за стресостійкістю при оцінці за критерієм ССТ.

Коефіцієнт фенотипової консолідації розраховувався наступним чином. Для груп контролю враховували показники по відношенню до середнього по всім тваринам трьох груп контролю, а для груп досліду – відповідно до середнього по всім тваринам трьох груп досліду. Загальні значення коефіцієнту фенотипової консолідації розраховували до середніх значень всього оціненого поголів'я.

Виклад основного матеріалу досліджень. Визначено ефективність вирощування свиней різних генотипів (за стресостійкістю) при утриманні в різних умовах (в типових приміщеннях для відгодівлі та утриманні в літніх таборах). При переведенні поросят, розподілених на групи за стресостійкістю, на відгодівлю середня жива маса молодняка груп М⁺ склала 29,20±0,550 кг, М⁻ – 28,30±0,537, а М⁰ – 28,05±0,450 кг.

За результатами порівняльної відгодівлі встановлено, що утримання в літніх таборах відобразилося подовженням періоду відгодівлі в середньому по всім групам на 11,15%. Не зважаючи на більшу тривалість відгодівлі у тварин групи розподілу за стресостійкістю М⁻ (188,29 дні), найбільшим подовженням періоду відгодівлі при утриманні в літніх таборах порівняно з утриманням в приміщеннях відзначалися тварини групи розподілу М⁰ (11,61%).

Подібно до віку досягнення живої маси на відгодівлі, кращі ж результати й за середньодобовими приростами (823,10 г) та витратами кормів (3,27 к. од.) отримано по контрольним групам.

Однак, враховуючи значення коефіцієнтів фенотипової консолідації, розраховані до середніх показників по дослідним групам за показником тривалості відгодівлі, при утриманні в літніх таборах, по групам розподілу за стресостійкістю М⁰ та М⁻ спостерігалось зменшення консолідованості при визначенні КФК як за середньоквадратичним відхиленням, так і за коефіцієнтом варіації (табл. 2).

Таблиця 2

**Коефіцієнти фенотипової консолідації
основних відгодівельних показників**

Показники	Контроль			Дослід		
	М ⁺	М ⁰	М ⁻	М ⁺	М ⁰	М ⁻
Вік досягнення живої маси 100 кг, діб						
К1	0,03	-0,20	0,10	0,29	-0,12	-0,10
К2	0,03	-0,21	0,10	0,28	-0,12	-0,10
Середньодобовий приріст, г						
К1	-0,12	0,15	-0,04	0,44	-0,28	0,15
К2	-0,13	0,16	-0,04	0,44	-0,29	0,15
Витрати корму на 1 кг приросту, к. од.						
К1	-0,10	-0,22	0,30	0,15	0,00	-0,16
К2	-0,10	-0,23	0,30	0,15	0,00	-0,17

В той же час, молодняк групи розподілу за стресостійкістю М⁰ та М⁻ за основними відгодівельними ознаками відзначався зниженням консолідованості, в той час як молодняк групи розподілу М⁺ був достатньо консолідованим, що вказує на переваги використання саме стресостійких

тварин порівняно із стресчутливими при органічному виробництві свинини. Таке формування груп для органічного виробництва свинини сприятиме спрощенню формування подальших технологічних груп для проведення забою тварин.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Результати досліджень вказують, що молодняк групи розподілу за стресостійкістю M⁺ є достатньо консолідованим за рівнем прояву основних відгодівельних ознак при утриманні в літніх таборах, що вказує на переваги використання саме стресстійких тварин порівняно із стресчутливими при органічному виробництві свинини. Таке формування груп для органічного виробництва свинини сприятиме спрощенню формування подальших технологічних груп для проведення забою тварин.

Подальшими дослідженнями заплановано вивчення забійних та м'ясних ознак між різними групами розподілу за стресостійкістю в різних умовах вирощування.

Список використаних джерел:

1. Баньковская И. Б. Совершенствование мясной продуктивности свиней полтавской мясной породы / И. Б. Баньковская, Е. М. Агапова // Аграрний вісник Причорномор'я : зб. наук. праць ; Одеський держ. аграр. ун-т. — Одеса, 2005. — Вип. 31 : С.-г. та біолог. науки. — С. 28—29.
2. Стресс-чувствительность хрячков / П. Волощик, Н. Дмитриева, Х. Юсупов [и др.] // Свиноводство. — 1983. — № 3. — С. 32—33.
3. Евдокимов Н. В. Методы создания, совершенствования, сохранения и эффективного использования генофонда цивильской породы свиней : дис... докт. с.-х. наук : 06.02.01 / Николай Витальевич Евдокимов. — Лесные поляны, Московская область, 2009. — 393 с.
4. Церенюк О. М. Эффект гетерозису за відгодівельними якостями різних генотипів в умовах товарного господарства / О. М. Церенюк, М. Є. Воловик // Вісник Інституту тваринництва центральних районів. — Дніпропетровськ : УААН, Ін-т тваринництва ЦР. — 2007. — Вип. 2. — С. 123—128.

А. В. Акимов. Оценка откормочных качеств свиней с позиции оптимального взаимодействия их генотипов и специфики среды.

В статье определена эффективность выращивания свиней различных генотипов (по стрессоустойчивости) при содержании в различных условиях, определены параметры оценки свиней с позиции оптимального взаимодействия их генотипов и специфики среды..

Ключевые слова: *откорм свиней, органическое содержание, стрессоустойчивость, группы распределения, коэффициент фенотипической консолидации, среднесуточный прирост, затраты кормов.*

O. Akimov. Pigs feeding qualities evaluation from the point of genotypes optimal interaction and specifics environment.

The article defines the efficiency of growing pigs of different genotypes (according to stress tolerance) while breeding them in different conditions.

Key words: *fattening pigs, organic matter, stress tolerance, distribution groups, phenotypic coefficient of consolidation, average daily gain, feed consumption.*